

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE
Glasilo Slovencev v Argentini

Leto LXXXIV | 10. oktobra 2025 - Buenos Aires, Argentina | Št. 19

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

64. MLADINSKI DAN *v Našem domu*

Zopet je prišel naš najljubši dan v letu. Dan, ko se vsi mladi iz San Justa že zgodaj zjutraj pozdravljamo z "Veseli mladinski dan!". Z velikim navdušenjem doživljamo pripravo na ta dogodek in vedno iščemo nove ideje, da bi lahko z našimi prijatelji in znanci uživali to praznovanje. Letos, seveda, ni bilo drugače.

V nedeljo, 14. septembra, smo se zbrali v sanhuški stolnici, da bi pričeli naš dan s sveto daritvijo, pri kateri smo se zahvalili Gospodu za dar mladosti, za naše družine in za slovensko skupnost. Sveto mašo je daroval gospod Robert Brest. Mladi in vsi navzoči smo počastili našega nebeškega Očeta z molitvijo in petjem. Prisotne so bile tudi zastave in narodne noše naših dveh domovin. Na ta poseben dan smo približali razne darove pred oltar: starši so prinesli kruh in vino, kot simbol vseh dobrot, vzgoje in vrednot, ki so nam jih posredovali, otroci pa žogo, športno majico in šopek rož, v znamenje vztrajnosti in zdru-

ženega dela za bodoči rod. Sveta maša se je zaključila pred Marijino podobo. Obrnili smo se k njej in ji izročili svoje prošnje in zahvale.

Po maši smo se premaknili v dvorišče Našega doma, kjer je predsednik mladine, Pavli Malovrh, izrekel dobrodošlico vsem navzočim in želel, da bi lepo preživeli dan. Ponosno smo zapeli argentinsko ter slovensko himno.

Nato so se športne ekipe pripravile za začetek celodnevnega turnirja odbojke. Ostali gostje so pa uživali v prijetni družbi medtem, ko so navijali za svoje najljubše skupine. Lepo je bilo videti toliko mladih, ki so sodelovali pri športu. Letos je bilo vpisanih 6 dekliških ekip, ki so predstavljale vse naše slovenske domove. Pri fantih je tekmovalo 8 skupin, sestavljene z mladimi in starejšimi iz raznih okrajev.

Opoldne so nas v dvorani že čakale pogrnjene mize. Mladci in mladenke so veselo postregli

okusno kosilo, ki so ga pripravili Nejko, Ivana, Andrea in Ani skupaj z mladimi pomočniki. Tudi v spodnjih prostorih doma so bile na razpolago dobrote na žaru.

Proti večeru je prišel na vrsto kulturni program. Predsednica Jana Urbančič je v imenu mladine izrekla publiki nekaj misli. Nato smo na odru zasledili zgodbi o Jožetu, knjižničarju, ki pozna vsak skrivni kotiček in vsak pozabljen rokopis v prašni knjižnici. Leta se žrtvuje za to delo, a čas neustavljivo teče in njegovo poglavje se bliža koncu. Spoznali smo tudi Nadio, mlado dekle polno novih idej in navdušenja, ki se pripravlja, da bi Jožeta nadomestila. V začetku se nista zelo dobro razumela, a sta se s časom in s pomočjo duhov bivših knjižničarjev dosegla zmeniti za skupni cilj. Program nam je posredoval pomemben nauk: za ohranjanje naše skupnosti sta potrebna spoštovanje preteklosti in tudi

pogum za spremembo.

Po programu smo oddali pokal ekipama iz Ramosa, ki sta osvojili prvo mesto pri turnirju SDO in SFZ. Nagradili smo tudi najboljšo igralko in najboljšega igralca. Za konec smo vsi skupaj zapeli mladinsko himno.

Sledila je prosta zabava na dvorišču, kjer smo se okrepčali, poklepetali in zaplesali ob glasbi skupine "Potomci".

Utrujeni a zelo zadovoljni smo zaključili naš dan. Mladi z veseljem darujemo svoj čas in talente za pripravo takih dogodkov, ker se zavedamo, da s tem skupaj rastemo in gradimo prijateljstvo med seboj. Hvaležni smo vsem, ki nas leto za leto spremljajo in nam na razne načine pomagajo, da bi to praznovanje tako lepo izpadlo!

Mladina Našega doma

ČLANSKO KOSILO IN RAZSTAVA SLIK FOTO NATEČAJA

V Carapachayu se radi družimo. Ravno zato smo v nedeljo, 5. oktobra, organizirali člansko kosilo. Zelo smo bili veseli, ker so se nam pridružili kar trije duhovniki: č.g. Franci Cukjati, delegat za Slovence v Argentini, č.g. Robert Brest, ki je tudi naš župnik in č.g. Gašper Mauko, s katerim imamo prijateljske vezi in je pred kratkim prišel v Argentino.

Po okusnem kosilu smo najprej žrebali dva dobitka med navzočimi, in sicer dve košari: eno s slanimi dobrotami eno pa s sladkimi

izdelki. Prvo je dobil Jorge Hanžje, drugo pa Jože Hrovat, ki je prišel skupaj s soprogo, go. Andrejko Dolinar, ki je bila članica žirije za foto natečaj skupaj z gospo Lučko Oblak, katera smo organizirali za člane doma.

28 članov je sodelovalo z 52 res lepimi fotografijami, katere smo razstavili v mali dvorani v prvem nadstropju našega doma.

Po žrebanju smo se vsi tja pomaknili in po kratki predstavitvi, je gospa Dolinar povedala, da sta bili z gospo Oblak presenečeni koliko lepih slik je bilo prijavljenih. Nista vedeli ne imena slik ne kdo so avtorji; to sta izvedeli šele nekaj dni pred otvoritvijo. Težka je bila odločitev, vendar sta izbrali 3 nagrade in 5 pohval.

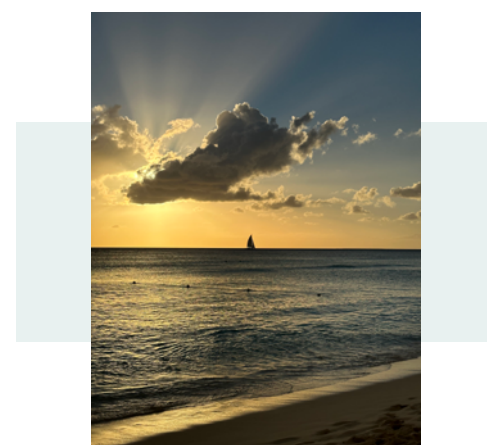
Pohvale so dobili: Mojca Pirc (Večer v Ljubljani), Jože Ferfolja (Mirador Lago Los Cántaros, Bariloche), Tobias Skarlovnik (Tafi del Valle, Tucumán), Tatjana Mokorel (Atardecer en San Ignacio, Misiones) ter Damijan Ahlin (Rakiško jezero).

Prvo nagrado je dobila Carla Obresa (Paísaje de Islandia), drugo Meta Pirc Ocvirk (Re-

serva natural La Payunia, Mendoza), tretjo pa Andrea Alfonso (Atardecer en Bayahibe, República Dominicana).

Diplome, rože, bombone, steklenice, vse to so dobili nagrajenci in nagrajenske. Tisti pa, ki so sodelovali a niso bili izbrani, so dobili čokolade.

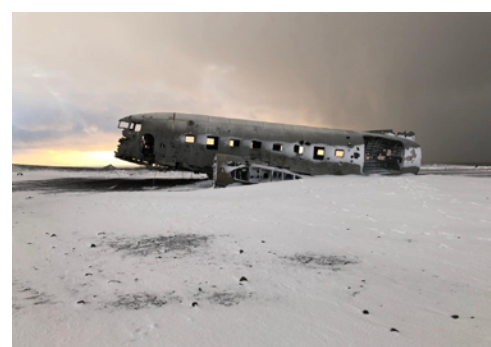
Zelo smo zadovoljni, ker smo dobili toliko lepih slik. Koristno je organizirati take natečaje, člani z veseljem sodelujejo in obvezno bomo še kaj takega pripravili v naslednjem letu, morda bolj obširno. Letos smo se na-

našali samo na pokrajinske slike, drugič pa ... Slike bodo razstavljene do konca leta. Če slučajno pridete v naš dom vas vabimo, da si jih ogledate, se splača.

In ker vedno napovemo, kaj se bo se pri nas dogajalo v naslednjih mesecih vam sporočamo, dragi bralci, da bomo imeli XV. že tradicionalni Evropski večer v soboto, 29. novembra, na katerega vas iz srca vabimo. Lušno bo!

Slovenski dom Carapachay

POD PLESOM BALONOV

Že od zgodnjega jutra je šolo napolnila mavrica barv. Baloni, razporejeni po prostoru, so kot nežni glasniki napovedovali poseben dan. Vsak balon je nosil svojo zgodbo: eden je šepetal o veselju Dneva otroka, drugi o hvaležnosti do učiteljev, tretji pa o topli povezanosti družinskega dne.

Otroci so se najprej zbrali pri vaji za Slomškovo proslavo. Njihove pesmi so napolnile dvorano, medtem ko so nekateri, komaj čakajoč, da se dan razcveti, že tesno stiskali balone v dlaneh, kot da bi želeli vnaprej ujeti košček praznovanja.

Sledil je skupni zajtrk, ki so ga pripravile družine z ljubeznijo in trudom. Okrog mize so se srečali otroci, učitelji in starši; jedi so postale most, baloni pa tihi spremljevalci praznovanja. Prav v tem trenutku so otroci nepričakovano presenetili učiteljice z besedami in darilom, jutro se je obarvalo z iskrenimi čustvi.

Kmalu zatem je dvorišče oživelo v kermesi: tek, smeh, igre, ustvarjalni izzivi. Baloni, privezani na različne koticke, so poplesavali v vetru in obarvali vsak otroški gib.

Dan se je zaključil s skupnim kosilom. Okrog mize so se spletle zgodbe, pogovori in smeh. Ob koncu smo se zbrali za skupno fotografijo, ki je ujela trenutek polnega veselja, bližine in skupnosti.

Ta dan nas je spomnil, kako dragoceno je otroško veselje, kako plemenit je trud učiteljev in kako globoko je srce družin. Spomini bodo ostali, kot baloni, ki ne izginejo, temveč v nas še dolgo plujejo.

Rožmanova šola

OkrOgle OBLETNICE | Rudolf Smersu (1 9 0 5 - 1 9 9 8)

Pred 120 leti, 19. oktobra 1905, se je rodil Rudolf Smersu, pravnik, javni delavec in narodni voditelj. Med drugo svetovno vojno je bil med ustanovitelji Slovenske legije, prve protiokupatorske bojne skupine na Slovenskem. Že v izseljenstvu je bil zadnji predsednik Narodnega odbora za Slovenijo, dolgoletni načelnik Slovenske Ljudske Stranke, odbornik pri Zedinjeni Sloveniji, predavatelj in ploden pisec člankov za slovenski tisk v Argentini, ZDA in Avstraliji.

Rudolf Smersu se je rodil 19. oktobra 1905 v Ljubljani. Oče je bil postajonačelnik v Planini, kjer je Rudolf preživel otroška leta in naredil osnovno šolo. V Ljubljani je končal humanistično gimnazijo, nato pa je študiral pravo na pravni fakulteti v Ljubljani in na njej tudi diplomiral leta 1930, vendar ni nikoli vršil delo pravnika.

Že v dijaških letih se je udejeval v katoliških in mladinskih organizacijah, najprej v dijaških (Razor, Slovenska dijaška zveza, Marijanska kongregacija pri jezuitih in druge), nato v akademskem Orlu in Zarji. Prvo službeno mesto je nastopil kot politični upravni uradnik na otoku Rab v Dalmaciji. Isto leto se je poročil z Josipino Klančar. V zakonu so se jima rodili štirje otroci: sinova Miha in Jure ter hčerki Marjeta in Alenka.

Leta 1931 se je vrnil v Ljubljano, kjer je dobil delo pravnega referenta Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Vedno ga je zanimalo sindikalno in socialno delo. Kot odličen telovadec in telovadni učitelj je prepotoval vso Slovenijo. Kasneje pa je posvečal veliko dela organizaciji madine in predaval na številnih političnih in verskih sestankih in tečajih. Sodeloval je v Slovenski katoliški akciji in bil odbornik v prvem Narodnem odboru Katoliške akcije.

Katoliško usmerjeno delavstvo je bilo organizirano v Jugoslovanski strokovni zvezi (JSZ), kateri je temelje postavil J. E. Krek, a po njegovi smrti so vodstvo prevzeli ljudje, ki so se navduševali nad marksizmom in so odklanjali krščanski socialni nauk. Zaradi tega je Smersu z nekaterimi sodelavci leta 1932 ustanovil Zvezo združenih zasebnih in trgovskih nameščencev, ki se je postavila odločno proti vdiranju marksizma med delavce. Leta 1935 je skupaj z župnikom Andrejem Križmanom, Maksom Janom, Jožetom Jonkejem in drugimi ustanovil Zvezo združenih delavcev, ki je temeljila na katoliškem socialnem nauku in je v kratkem postala največja slovenska delavska organizacija. Leta 1933 je bil izvoljen kot nameščenski delegat v ljubljansko Delavsko zbornico. Leta 1934 je ustanovil nameščenski socialni mesečnik Bodočnost, za katerega je tudi pisal članke. Tako je do druge svetovne vojne napisal okoli 2000 člankov in imel okoli 1500 predavanj o socialnem vprašanju in o krščanskem socialnem nauku. Pisal je v časopise Slovenec, Delavska fronta, Slovenski delavec, Bodočnost, Mladost, Kres, Vigred. Leta 1937 je napisal posebno brošuro Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt.

Zanimalo ga je tudi politično delo, h katere-

mu sta ga pritegnila dr. Miha Krek in dr. Ivan Ahčin. V času diktature kralja Aleksandra, ko so bila razpuščene vse politične stranke (6. januarja 1929), je delo Slovenske ljudske stranke v ilegali vodila “štirinajsterica”, v katero sta bila leta 1932 povabljeni Miloš Stare in Rudolf Smersu. Ko je leta 1935 stranka ponovno prišla v legalno delo se je ta odbor “štirinajsterice” preimenoval v izvršni odbor (pozneje v načelstvo) pri katerem je Rudolf Smersu ostal do svoje smrti.

Leta 1938 je Smersu postal skupaj s Staretom poslanec za Ljubljano-okolico. V Beograjskem parlamentu se je ukvarjal predvsem z delavsko zakonodajo. Smersu je pripravil zakon o minimalnih plačah in zakon o zavarovanju za starost, onemoglost in smrt, oba zakona pred parlamentom predložil in branil ter dosegel, da sta bila oba sprejeta.

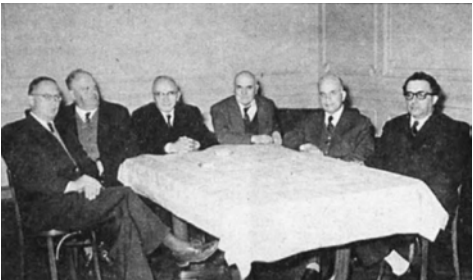
Ko je Nemčija napadla Jugoslavijo se ja za Smersuja začelo novo delo, ne več parlamentarno in mirno, ampak podtalno in nevarno. Že drugi dan po napadu nacistov je Smersu povabil zastopnike katoliških mladinskih organizacij na razgovor, kjer so sklenili, da se osnuje tajna vojaška organizacija “Slovenska legija”, ki je bila ustanovljena na širšem sestanku zastopnikov vseh katoliških mladinskih organizacij 29. aprila 1941 v Delavski zbornici v Ljubljani. Smersu je bil izvoljen za vodjo te organizacije in jo je vodil do oktobra 1943, ko je vodstvo prevzel rezervni major prof. Mirko Bitenc. Ko je komunistična partija začela svojo revolucijo v Sloveniji, se je Slovenska legija postavila v boj proti komunističnim zločincem. Na pobudo Slovenske legije pod vodstvom Rudolfa Smersuja so se začele ustanavljati vaše straže, katerih delo je Slovenska legija tajno koordinirala ter jim pošiljala moštvo in poveljnike. Kasneje je Slovenska legija z isto vnemo pridobivala fante in može za Slovensko domobranstvo.

Poleg tega je še naprej deloval v podtalni politiki v vodstvu Slovenske ljudske strane ter tudi on podpisal Narodno izjavo, ki je leta 1944 ustanovila Narodni odbor za Slovenijo.

Ob koncu vojne je bilo njegovo življenje tako ogroženo, da se je tudi on - kot desettisoči drugih - odločil za izseljenstvo. Begunska pot ga je vodila najprej na Koroško, potem pa v Italijo, kjer je v taboriščih v Senigalliji in Barletti bil predsednik taboriščnega odbora.

Leta 1948 je s svojo družino (razen najmlajše hčerke Alenke, ki je ostala pri sorodnikih v Sloveniji in s katero se je srečal čez skoraj dvajset let) emigriral v Argentino, kjer se je najprej zaposlil kot navaden tekstilni delavec v podjetju Cofia, nato pa je postal uradnik v ministrstvu za javna dela in pozneje v pravnem ministrstvu vse do upokojitve.

V Argentini je nadaljeval svoje javno delo ter zanimanje za delavske in socialne probleme. Bil je soustanovitelj Družabne pravde, njen odbornik in dolga leta tajnik ter neutrujen pisec v njenem listu. Več let je bil odbornik Društva Slovencev (danes društvo Zedinjena Slovenija), udeležil se je organizacije slovenskih protikomunističnih borcev ter pisal za njihovo revijo Vestnik, sodeloval je v Slovenski misijonski zvezi ter objavljajl članke v reviji Katoliški misijoni. Mnogo je pisal tudi za Svobodno Slovenijo, Zbornike Svobodne Slovenije ter za slovenski tisk v ZDA in Avstraliji. Do smrti je

Člani narodnega odbora za Slovenijo ob obisku dr. Mihe Kreka v Argentini: od leve Rudolf Smersu, Rudolf Žitnik, dr. Miha Krek, dr. Celestin Jelenc, dr. Franc Bajlec, Miloš Stare

bil vodilni član Slovenske ljudske stranke. Po smrti Miloša Stareta je bil izvoljen za predsednika Narodnega odbora za Slovenijo, ki je bil po Slovenski osamosvojitvi razpuščen.

Ko so se po Velikem Buenos Airesu okoli leta 1960 začeli ustanavljati slovenski Domovi, je Rudolf Smersu aktivno sodeloval pri graditvi in organizaciji Slovenskega doma v San Martinu. V tem okraju je tudi poiskal dom za svojo družino.

Zadnja leta življenja je preživel v Domu sv. Vincencija v Slovenski vasi, kjer je umrl 27. junija 1998.

SLOVENSKA LEGIJA

“Ko ni bilo nikjer sledu o partizanstvu in Osvobodilni fronti, ki je nastala šele po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo, je bila v Ljubljani dne 27. 04. 1941 ustanovljena Slovenska legija.” je za Svobodno Slovenijo napisal Rudolf Smersu.

“Ta organizacija se je razvila in razširila po vsej ljubljanski pokrajini z izrecnim namenom, da ustvari odpor proti okupatorjem. Toda komunistična partija ni pristala na to, da bi se še kdo drug poleg nje boril proti okupatorjem. Razglasila je smrtno kazen za vse tiste, ki bi se borili zoper okupatorja izven partijskih vrst.

Naj v spomin na ustanovitelje Slovenske Legije navedemo imena ustanovnih članov: Za SLS Rudolf Smersu in dr. Albin Šmajd; za Slovensko fantovsko zvezo Ivo Kermavner; v imenu Mladine SLS inž. Jože Sodja, Viktor Češnovar in brata Pirihi. V imenu Mladine Kmečke zveze Milan Finc in dr. Ludvik Puš; v imenu Slovenske delavske zveze Andrej Križman, Maks Jan in Jože Jonke. Navzoči so bili še: za Katoliško mladino za Gorenjsko France Malovrh; za Dolenjsko Tone Duhovnik in za Štajersko Henrik Goričan, ki je bil v zvezi z Jožetom Melaherjem. Pozneje se je ugotovilo, da sta bila med ustanovnimi člani tudi Ivan Boh in Janez Snaj.

Namen Slovenske Legije je bil zavarovati življenja in premoženje Slovencev. Ko pa se je začelo na debelo pobijanje predvsem katoliških Slovencev po vsej deželi, je Slovenska Legija privzela v svoj program tudi obrambo slovenskih življenj. S.L. se je organizirala kot Vaške straže, ki so se razširile po vsej deželi. Tik pred kapitulacijo Italije je bilo na slovenskem ozemlju 94 edinic vaških straž, ki so uspešno branile domače vasi pred napadi partizanskih čet. Polek Slovenske Legije sta se s podobnim protiokupatorskim ciljem pojavili še Sokolska in Narodna Legija, ki sta bili s Slovensko Legijo povezani v vojaškem vrhu.

S.L. je kmalu po svoji ustanovitvi zajela veliko večino slovenske mladine. Kurirji so obiskovali posamezne edinice in dajali navodila za delo. Medtem pa se je že videlo, da se komunisti pripravljajo na revolucijo in na poznejši prevzem oblasti. V Ljubljani in po vsej deželi so se začeli atentati ne samo na vodilne može, ampak celo proti ženam in otrokom (Mausler, Brulc, itd.). Ljudstvo je člane vaških straž imenovalo “legionarje”. Legionarji in Domobranci so bili resnični zaščitniki in ohranjevalci slovenskih življenj.

Ko se je ustanovilo “Slovensko domobranstvo” je dalo vodstvo S.L. nalog vsem članom S.L. in vsem vaškim stražarjem, da naj vstopijo med Domobrance in v pokorščini domobranskemu vodstvu varujejo slovensko zemljo in slovenska življenja. To se je tudi zgodilo. Z angleško prevaro pa se je zgodilo tudi to, da so bili skoraj vsi legionarji in vaški stražarji skupaj z domobranci izročeni komunistom, bili po njih pobiti in leže sedaj v velikih grobovih v Kočevskem Rogu, v Teharjah, v Hrastniku in še drugod.”

Pripravil: **Jože Jan**
Viri: Svobodna Slovenija, Vestnik, Družina

ZBOROVSKO SREČANJE TREH SKUPNOSTI | *San Martín*

Srečanje: prihod določenih ljudi skupaj z določenim namenom.

Zbor: skupina pevcev, ki nastopajo, pojejo skupaj.

Skupnost: ljudi, ki jih družijo, povezujejo skupne lastnosti, potrebe, cilji ... ki čutijo medsebojno pripadnost.

Vse se prepleta!

Upam si reči, da pevci lahko na poseben način doživljamo pripadnost in povezanost, skupno ustvarjanje, sodelovanje, veselje do glasbe in petja.

Pa pojdemo k dejstvu.

Slovenski pevski zbor San Martín in Slovenski dom San Martín sta določila soboto, 27.

september 2025, kot datum za Zborovsko srečanje treh skupnosti: slovenske, francoske in brazilske. Dogodek je bil prava priložnost, da so nastale nove vezi in poznanstva, da smo delili znanje in izkušnje.

V spodnji dvorani Doma so navzoči pozorno sledili sporedu prireditve. Najprej je na oder prišel Slovenski pevski zbor San Martín z zborovodkinjo prof. Ariano Žigart; zapeli smo *Lipa* (D. Jenko – M. Vilhar), *Večerni Ave* (A. Foerster), *Je lepa gorica* (slov. ljudska – pri. A. Makor), *Ob bistrem potoku je mlin* (slov. ljudska – pri. T. Vulc), *Planinska* (I. Resman – A. Foerster).

Takoj je zasedel prostor Pevski zbor Francoskega Društva iz mesta Moreno – Coro de la Sociedad Francesa de Moreno. Od začetka delovanja marca 2010 do leta 2014 ga je vodila prof. Adriana Videla; takrat je skupina pela na več koncertih, ki jih je organiziralo ADICORA-Asociación de Directores de Coro de la República Argentina. Zbor je poleg tega pripravil ciklus »Koralna Francija« – Francija coral in simfonični zborovski koncert »Filmska glasba« – Música de Cine. Leta 2022 se obudi ideja o ponovni oživitvi pevske-

ga zbora, ki ga od marca istega leta dirigira prof. Lisandro Pocoví. Udeležili so se raznih zborovskih srečanj in Kreolskih Maš v različnih okrajih. Leta 2023 je skupaj z gledališko skupino ustanove sodeloval na zborovsko-gledališkem srečanju v Teatro Municipal Leopoldo Marechal v okviru praznovanja 135. obletnice društva. Zbor je ustanovo zastopal na zborovskih srečanjih v mestu Las Flores leta 2023 in v mestu San Pedro leta 2024.

Za njimi se je predstavil Coro Uirapuru, ki ga sestavljajo ljubitelji brazilske popularne glasbe; v repertoarju imajo skladbe raznolikih ritmov in glasbenih stilov iz Brazila: samba, bossa nova, MPB (brazilska popularna glasba) ter ljudske in pokrajinske pesmi. Ustanovila ga je leta 2002 trenutna dirigentka dipl. glas. Míriam Alexandre prek Latinoameriškega foruma za glasbeno izobraževanje – Foro Latinoamericano de Educación Musical – Argentina. Nastopili so na Brazilskem veleposlaništvu, Teatro Municipal Colón Mar del Plata, Teatro del Globo, Ciudad Cultural Konex, Legislatura Porteña, Centro Cultural Caras y Caretas, Museo Nacional de Arte Decorativo, Espacio Cultural Adán

Buenosayres, Anfiteatro Eva Perón – Parque Centenario, Festivales Bossa Nova Argentina, Buenos Aires celebra Brasil, Festival Mardelcanto, Cantapueblo 2012 (Mendoza), Salón de Actos del IPA (Montevideo), Centro Nacional de la Música, Festival de Coros 2019 – Novo Hamburgo – Brasil.

Publika je z zanimanjem poslušala in na koncu vsake skladbe navdušeno zaploskala. Zahvalo za pripravljenost, dobro voljo in prispevek k tako lepemu večeru je v imenu Pevskega zbora San Martín izrazila Ariana Žigart in izročila gostom spominska darila. Ni pozabila na delavne odbornike in člane Doma, ki so se zavzeli za delo in ga odlično opravili.

Zaključna točka programa je bila pesem Carnalito Quebradeño (Hnos. Ábalos – arr. L. Cangiano), ki smo jo izvedli vsi nastopajoči. Glasba nam je dušo napolnila ... a treba je tudi skrbeti za telo. Ponudba vabljuje hrane in pijače je bila plus za sproščen konec dneva.

Zborovsko srečanje treh skupnosti je finančno podprla Republika Slovenija – Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Marta J-Š

V SVOBODNI SLOVENIJI *pred 75 leti*

29. OKTOBER

Svobodna Slovenija, Leto VIII - Številka 43 (26. 10. 1950)

29. oktober poznamo vsi Slovenci. Ta dan ni samo zgodovinsko pomemben, ampak je postal simbol stoletnega stremljenja slovenskega naroda po neodvisnosti in samostojnosti.

Prvič je Slovenija praznovala 29. oktober leta 1918. Stara Avstrija, pisan mozaik preziranih in nezadovoljnih narodov, je bila vojaško premagana in je razpadla. Posamezni narodi so v tem zgodovinskem trenutku lahko svobodno izbrali svoja pota. Čehi in Slovaki so si ustanovili svojo lastno državo. Poljaki in Ukrajinci so se priključili republiki Poljski, Romuni so se pridružili svoji domovini, Lahi svoji, Nemci so si ustanovili svojo republiko, Ogrji so se oklenili svoje svetoš Stefanske krone in južnim Slovanom je prav tako bilo mogoče izbrati si novo obliko svojega političnega življenja.

Vodilni slovenski politiki so to predvidevali in se za ta dan pripravljali.

Stoletna borba Slovencev za svoje narodne pravice je dobila poseben poudarek z majniško deklaracijo leta 1917, ki je odločno željo po slovenski neodvisnosti udomačila do zadnje gorske koče. Mogočna vsenarodna manifestacija na Kongresnem trgu v Ljubljani, dne 29. oktobra 1918 je bila le slovesen in zmagovit zaključek dol-

ge borbe za slovensko samostojnost.

Ne le na ta zgodovinski dan, ampak tudi na bodočnost Slovenije so mislili takratni vodilni slovenski možje. Upoštevali so na eni strani naravno željo naroda, da se združi z brati iste krvi na jugu, na drugi strani pa izredno težak položaj Slovenije napram sosedu na zahodu, ki je v plačilo za svoje vojskovanje zahteval najlepši kos naše domovine, če že ne vso — in ob popolnem nerazumevanju in celo nenaklonjenosti zmagovitih zahodnih zaveznikov napram našim narodnim zahtevam, je slovenski narod po svojih zakonitih zastopnikih naredil odločilni korak: Zedinjenje s Srbi in Hrvati v narodno državo Jugoslavijo (SHS).

Nobenega dvoma ni, da je bil slovenski narod s to odločitvijo zadovoljen, videč v tej združitvi najboljši in najnaravnejši način za razvoj svojega narodnega življenja.

Bog sam je priča, da nismo bili Slovenci krivi, ako v Jugoslaviji ni bilo vse tako, kakor bi bilo lahko in bi moralo biti. Stopili smo v novo državno zajednico z vso iskrenostjo in pripravljeni smo bili storiti več, kot samo dolžnost, da se nova država utrdi in razvije. Doživeli smo mnogo razočaranj, krivic in udarcev, pozabljene so bile dane obljube

in prelomljene častne besede, proglašali so nas celo za protidržavne elemente, vendar nad Jugoslavijo nismo obupali. Znali smo vedno dobro razlikovati med državo in državniki, ki so jo upravljali. Dvajset let slovenske politike med obema svetovnima vojnama je bilo dvajset let borbe za slovensko narodno samostojnost v okviru Jugoslavije, kjer je v bistvu dana možnost, da se vsak jugoslovanski narod samostojno razvija. Vsakdo bo tudi moral priznati, da Slovenci ne nosimo krivde, če je Jugoslavija leta 1941 tako žalostno propadla.

Vsa razočaranja in tudi grenka leta okupacije in državljanske vojne s komunisti te osnovne misli slovenske politike niso mogla ugonobiti. Tako se 29. oktobra 1944 pojavi nova slovenska politična deklaracija, ki jo je podpisalo poleg poklicnih politikov in poslancev še tristo vidnih predstavnikov slovenskega javnega življenja vseh panog in prepričanj in ki proglašava v imenu vseh slovenskih demokratičnih strank željo vseh Slovencev po Zvezni državi Jugoslaviji, v kateri bi bile zajamčene pravice Slovencev v geografskem, gospodarskem, prometnem in strateškem oziru tako, da bo mogoč nemoten obstoj in razvoj slovenskega naroda. Slovenska ljudska stranka je imela osnutek bodoče ustave Zvezne države Jugoslavije, ki popolnoma jasno poudarja slovenske suverene narodne pravice.

Slovesni državni akt prvega slovenskega

parlamenta na dan 3. maja 1945, ki so ga komunisti označili kot veleizdajo, sloni na gornji deklaraciji in na omenjenem osnutku ustave.

Slovenski narod hrepeneče pričakuje novega 29. oktobra, ki mu bo prinesel definitivno in resnično svobodo. In zapomnimo si: Slovenski narod je doma, v Sloveniji. Ta narod doma trpi in umira, a tudi misli in dela načrte za bodočnost. Po zanesljivih vesteh iz domovine vemo, da je misel 29. oktobrov in tretjega maja med narodom še vedno nespremenjena in živa. Prav gotovo je to stališče naroda sad resnega razmišljanja. In misli, ki zore v trpljenju in v ječah so bolj globoke kot misli, ki se porajajo ob polnih loncih.

Mi, ki živimo v svobodi nismo slovenski narod, ampak le njega neznaten del, ki pa mu je dana velika in odgovorna naloga: Biti glasnik narodovega trpljenja in njegovih načrtov in želja. Narod v domovini od nas ne pričakuje, da bi mu solili možgane, ampak hoče le ljudi, ki zastavijo vse svoje moči v to, da se rešimo najprej zla, ki ga prinaša komunizem. Ko pa bo narod enkrat prost, bo v svobodi na demokratičen način povedal svojo zahtevo in določil dokončno obliko državnega življenja, upoštevajoč mednarodni položaj v tistem trenutku, ki Slovincem skoro gotovo ne bo naklonjen. Te misli nam narekuje zdrava realnost in spoštovanje do naših bratov, ki trpe v domovini.

KOLEDAR

10. oktobra

Koncert okteta *In spiritu* na Pristavi

11. oktobra

Obletnica SSTRMB

12. oktobra

Obletnica Našega doma San Justo

17. oktobra

Koncert okteta *In spiritu* v *Usina del Arte*

18. oktobra

Koncert okteta *In spiritu* v *Našem domu* San Justo

19. oktobra

Materinski dan | Dan dobrote ZSMŽ

OSEBNE NOVICE

POROKA

V Ljubljani sta se poročila Victoria Rode in Leutrim Ceroviku. Za priči sta bila nevestin oče Sergij Rode in ženinova mati Sadeta Ceroviku. Čestitamo!

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

KONTRADIKTORNI PREGOVORI

Pogovarjal sem se z argentinskim prijateljem in mu razlagal, kako Slovenci - če le imajo to možnost - začenjajo delo čim bolj zgodaj, da se tudi potem zgodaj vrnejo domov in imajo več časa za sprehode, kakšen hobi ali za delo na vrtu. Nič ni čudnega, če vam zdravnik ali frizer ponudi termin ob sedmih zjutraj ali še prej. To navado sem prijatelju hotel potrditi z znanim španskim pregovorom: “Al que madruga, Dios lo ayuda” (Kdor zgodaj vstaja, mu Bog pomaga). Prijatelj mi je pa “udarec” hitro vrnil z drugim znanim pregovorom: “No por mucho madrugar amanece más temprano” (Če še tako zgodaj vstaneš, sonce ne bo prej vzšlo)...

Isti dan mi je urednica poslala sporočilo: “Ideja za pregovore: nasprotni pregovori o isti stvari”.

No, pa sem začel z brskanjem po knjigah in spletu:

Kontradiktorni pregovori so tisti, ki si med sabo nasprotujejo - vsak izraža neko živiljenjsko modrost, a ko jih postaviš enega ob drugega... zgledata antitezi. To pa pomeni, da ljudska modrost ni enolična, ampak prilagodljiva: kateri pregovor “drži” zavisi od okoliščin.

Uspelo mi je zbrati kar nekaj takih pregovorov:

- **Kdor čaka, dočaka.** (slovenski pregovor)
- **Čas je denar.** (angleški pregovor)
- **Premisli, preden skočiš.** (latinski pregovor)
- **Preveč razmišljanja vodi v izgubo priložnosti.** (angleški pregovor)
- **Bolje vrabec v roki kot golob na strehi.** (francoski pregovor)
- **Kdor ne tvega ne profitira.** (slovenski pregovor)

- **Vaja dela mojstra.** (slovenski pregovor)
- **Kar se Janezek nauči, to Janez zna.** (slovenski pregovor)
- **Podobni se družijo.** (angleški pregovor)
- **Različni se privlačijo.** (španski pregovor)
- **Oblačilo ne naredi meniha.** (španski pregovor)
- **Prvi vtis je pravi.** (francoski pregovor)
- **Sedemkrat meri, enkrat reži.** (ruski pregovor)
- **Kuj železo, dokler je vroče.** (slovenski pregovor)

Dragi bralec, morda ti tudi poznaš kakšne kontradiktorne pregovore? Pošlji nam jih na mail: svobodna.ba@gmail.com, da jih objavimo!

Zbral: **Jože Jan**

Dan DOBROTE

19. oktobra 2025

Nabirka med mašo in po domovih za pomoč potrebnim rojakom

“... iz bogate polnosti mističnih darov, ki jih je Bog podaril mistikini Magdalena Gornik, da bi nas okrepil v veri in vodil k sebi, je mogoče izluščiti in poudariti naslednje resnice: Marija, evharistija, odrešenje in večno življenje.”

Slovenska kulturna akcija in Slovensko dušnopastirstvo vabita na večer posvečen slovenski mistikini **MAGDALENI GORNIK** v soboto 25.oktobra ob 19.30 uri v dvorani dr. Tineta Debeljaka v Slovenski hiši

Projekcija filma – okrogla miza. Po predstavitvi vabljeni na pogostitev in družabnost.

Prostovoljni prispevki bodo namenjeni za kritje stroškov Slovenske hiše

OB 80-LETNICI NAŠEGA BEGUNSTVA IN NA 69. OBLETNICI NAŠEGA DOMA

»NE GANE MOJA SE zvestoba!«

NEDELJA, 12. OKTOBRA 2025

11.45

Zbiranje predstavnikov domov in narodnih noš na trgu pred sanhuško stolnico.

12.00

Sv. maša v sanhuški stolnici za vse žive in rajne rojake iz okraja.
Papež MIŠ San Justo – zborovodja prof. Diego Perez

13.15

V Našem domu dobrodošlica navzočim in petje himen.

13.30

Skupno kosilo.

16.30

Kulturni program v zgornji dvorani:
“Županova Micka”
Na odru Frida Boznika uprizoritev prve komedije v slovenskem jeziku, ob 230-letnici smrti avtorja Antona Tomaža Linhart, prvega slovenskega dramatika in prvič igrana v zasedbi gledališke skupine Našega doma. Režija Ivana Tekavec.
Sodelujejo Oktet In Spiritu iz Slovenije, Folklorna skupina Mladika in Nace Kržišnik.
----- Prostovoljni prispevki -----

18.00

Prosta zabava na dvorišču ob zvokih skupine Potomci.

NAŠ DOM SAN JUSTO
Hipólito Yrigoyen 2756 - San Justo

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Nedelja, 9. novembra 2025

70. SLOVENSKI DAN

73. OBLETNICA DRUŠTVA SLOVENSKA VAS

Vredno in ponosno je živeti slovenstvo!
Tone Kuntner

10.00

Zbiranje gostov, dviganje zastav.

10.30

PONOVITEV ZLATE MAŠE g. PETRA OPEKA na dvorišču šole Marije Kraljice.

13.00

Prijateljsko kosilo.

16.00

KULTURNI PROGRAM.
Prosta zabava. Sodeluje skupina Potomci.

Mons. J. Hladnik 3970,
Slovenska vas v Lanusu

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

SL*AR
CÁMARA DE COMERCIO
ESLOVENO ARGENTINA

BAJDA s.r.l.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini

Urednika:
Mariana Poznič, Jože Jan

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LI BRE
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina
email svobodna.ba@gmail.com
www.svobodnaslovenija.com.ar

Lastnik društvo Zedinjena Slovenija

Oblikovanje:
Leila Erjavec, Sofi Komar

Predsednik Jure Komar